

ALINYAZISI SAATİ

1.

Ve Kudüs şehri. Gökte yapılip yere indirilen şehir.
Tanrı şehri ve bütün insanlığın şehri.
Altında bir krater saklayan şehir.
Kalbime bir ağırlık gibi çöküyor şimdi.
Ne diyor ne diyor Kudüs bana şimdi
Hani Şam'dan bir şamdan getirecektin
Dikecektin Süleyman Peygamber'in kabrine
Ruhları aydınlatan bir lâmba
İfriti döndürecek insana:
Söndürecek canavarın gözlerini
İfriti döndürecek insana

Ve Kudüs'ü terkettiğin o ikinci
Birinci Cihan Harbi günü vakti
Kan sızdırıyor kaburga kemikleri
Karlı dağlardan indirdiğin atların
Bir evde perdeyi indiriyor bir kadın
Mahşerin perdesini kıyametin perdesini
Ağlıyor yere inen saçları
Göğü yırtan kefen beyazı elleri

Ve Kudüs şehri. Gökte yapılip yere indirilen şehir.
Tanrı şehri ve bütün insanlığın şehri.
Yeşile dönmüş türbelerin demiri
Zamanın rüzgâr gibi esen zehriyle
Ve yatırlar patır patır kaçıyor geceleri
Boşaltıyorlar işgal edilmiş bir şehri boşaltır gibi
Kaçıyorlar Lût şehrinden kaçır gibi
Tuz heykele dönüşmemek için Tanrı gazabıyla
Susmuş minareler azabıyla
Yıkılmış cami kubbelerinin ıstırabıyla
Ve şehit kemiklerinin bakışı bir başka bakış
Artık burada taş bile durmak istemez
Ve ay'ı görmek istemez zeytin ağaçları
Eğilerek selâmlamazlar hilâli hurmalar
Artık ne Zekeriya ve ne İsa var
Sararmış bir tomar mı mucizeler
Ölülerin dirilişi şifa veren kelimeler
Ve ne de Miraçtan bir iz
Yerden yükselen kaya

...

(1979-1988)

“Alinyazısı Saati”

İrfan ÇEVİK

Temposu hiç düşmeyen bir maraton koşucusu gibidir şair Sezai Karakoç. Ardına aldığı “rüzgâr”la başlayan şiir serüveni, “Alinyazısı Saati”nin o değişmez ve kaçınılmaz menziline kadar hep aynı tempoda sürüp gitmiştir. Ne var ki, bu aynı tempoda sözü tekdüzelik anlamında değildir. Pek çok önemli şair ve yazar gibi Sezai Karakoç da kendi maratonunu etaplar hâlinde koşmuştur. Etapların sınırlarını, başlangıç ve bitiş noktalarını haber veren şairin tercih ettiği ritimler olmuştur. Burada ritimden kastımız şiirin teknik yanıdır.

Malum, şiir tekniği en genel anlamıyla, *lirik şiir* ve *öykülemeci şiir* olmak üzere ikiye ayrılır. Bir de, bu ikisinin kırmaması ya da doğal bileşimi sayılan *lirik öykülemeci şiir*den söz edilir. Bu durumu, tam olarak şairin yoğurt yiyişi olarak nitelendirmek de mümkündür. İşte Sezai Karakoç şiiri, bu teknik ayrımlara hak verdirecek, onları uzun anlatımlara sevk edecek örneklerle doludur. Söz gelişi, *Monna Rosa* ve *Körfez*'de yer alan şiirler lirik unsurlar taşırken; *Hızır*la *Kırk Saat* ve *Alinyazısı Saati*'nde yer alan şiirlerin öykülemeci unsurlardan oluştuğu görülür. Her iki tekniğin seçkin örneklerinin yanı sıra, kanaatimizce, bu iki tekniğin ustaca mezcedildiği noktada Sezai Karakoç şiirinin zirve yaptığı görülür. Bu zirve noktalardan birisi *Alinyazısı Saati*'nde Kudüs kentinin anlatıldığı ilk şiirin son bölümüdür. Tanrının insanla konuşma, kutsal kitaplar aracılığıyla, ona, gerekli emir ve talimatları bildirme formatına âdeta nazire yapan bir bölümdür bu.

*Ey insanlık, ey insanlar
Ey gündüzden daha gündüz,
Hakikatten daha hakikat
Müslümanlar*

Dünya siyaset konjonktürünün Müslümanları getirdiği ya da sürüklediği noktalar *Alinyazısı Saati*'ndeki şiirlere fon oluşturur. Bu fonun baş aktörü Müslümanlardır. Diğer aktörler ismen zikredilmez ancak okuyucuya hissettirilir. O aktörler gündüzü ve hakikati sahiplenmişlerdir. Müslümanların durumunu konumlandırmak, ikili bir yapı içinde, okura bırakılmıştır. Birinci yapıda oku-

Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç'un Şiiri

yucu, teorik olarak Müslümanların gündüzden daha gündüz, hakikatten daha hakikat olduğuna inanabilir. İkinci yapıda ise okuyucu, pratik olarak Müslümanların gündüzden daha gündüz, hakikatten daha hakikat olması gerektiğini düşünebilir.

Yerli düşünceyi, İslami duyarlılığı önceleyen ve önemseyen şair ve yazarlarımızın coğrafi mekân algıları küçük de olsa bazı farklılıklar gösterir. Söz gelimi, Necip Fazıl’da, dergisine isim olarak da verdiği “Büyük Doğu”dur bu mekân. Nuri Pakdil’de söz konusu mekân siyasi ve kültürel olarak cisimleşmiş “Orta Doğu” dur. Orta Doğu kavramını kültürel ve ideolojik bir figür olarak yazın dünyamıza katan Nuri Pakdil olmuştur. Sezai Karakoç’ta ise “diriliş nesli”nin neşvünema bulduğu yerlerdir bu mekan. Bu mekanın başlıca şehirleri bir bir anlatılır *Alinyazısı Saati*’nde.

Sezai Karakoç şiirinin zirve yaptığına inandığımız, lirik öykülemeci bölümlere *Alinyazısı Saati*’nden bir örnek daha vermek gerekirse; kitabın ilk bölümünün son şiirinde yer alan şu mısralara bir göz atmak yeterlidir.

*Varolmanın tek şartı
Kaderin kaderle çarpışması
Kaderin kaderi ertelemesi
Kaderin kaderi yenmesi*

Kader kelimesiyle yapılmış bir oyun izlenimi veren bu satırlarda, özlü bir “kader tarihi” vardır. Kimin kaderi derseniz, var olmak isteyen herkesin veya sahiplenmeyen hiç kimsenin. Sayısal olarak altı kader ile üç oluşumu vurgulayan bu üç satırda kader üzerine düşünen herkese girilecek bir kapı vardır. İki alıntı yan yana konduğunda, Sezai Karakoç’un “Alinyazısı Saati”ne doğal bir yaklaşım olacağı kanısındayız.

Şiir üzerine düşünen eleştirmen, şair ve yazarların büyük çoğunluğunda, “mesajın” şiire zarar verdiği dahası onu öldürdüğüne ilişkin genel bir kanı vardır. Necip Fazıl ve Nazım Hikmet’in mesajlı şiirlerinde, Sezai Karakoç’un *Alinyazısı Saati*’nde yer alan mesajlı bölümlerde şiiriyetin kayboluşu buna örnek gösterilir.

Necip Fazıl ve Nazım Hikmet için verilen bu hüküm hakkında, konumuz olmadığı için burada bir şey söylemek istemeyiz. Ancak, Sezai Karakoç hakkında varılan bu hükme katılmamız mümkün değildir. Çünkü, yukarıda alıntılarımız ve Sezai Karakoç şiirinde zirve olduğuna inandığımız bölümler de *Alinyazısı Saati*’nde yer almakta ve mesajdan kastedilen neyse onun en güzel örneklerini vermektedir.

Alınyazısı Saati'nde yer alan şiirlerde görülen bazı sarkmaların verilen mesajdan değil, öykülemelerde kullanılan "malzeme" bolluğundan ileri geldiği söylenebilir. Yaptığı iş bakımından, İslam tarihi ve coğrafyası önünde şair âdeta adaletli olmak istemektedir. Adil olma gereksinimi duymaktadır. Adalet, insan zihninin kavramakta güçlük çekmediği, anlaşılabilirliği kolay görünen bir kavramdır. Ancak, onun sınırlarını ve imkanlarını doğru tespit edemezseniz, istemediğiniz hâlde, elinizden kolayca kayıverir, hem de adaletsizliğe doğru ...

Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç'un Şiiri